

[Bertel Dahlgaard.]

vældige Drama i vort Folks Liv, som Besættelsestiden betegner, og som Problemerne vedrørende Straf og Udrensning afspejler paa mange Punkter. Man gennemlever Anvendelsen af alle de skiftende Midler, som Besættelsesmagten tog i Brug for at undergrave det danske Folks Modstandskraft. Man gennemlever alle de Former for Modstand, som vort Folk tog i Brug, lige fra det Tidspunkt da Tyskland stod paa sin Magts Tinde, og til det styrtede i Afgrunden. Alle de menneskelige Egenskaber, som spillede ind i dette store Drama, passerer forbi os, paa den ene Side Troskaben, Modet, Udholdenheden, den nationale Solidaritet, og paa den anden Side Troløsheden, Vindesygen, den snu Beregning, Forræderiet.

Opgaven, der forelaa for alle Patrioter: at værne Landet mod de værste Ulykker og at holde Nationen sammen, var saa umaadelig her, hvor man stod midt i Historiens største Sammenstød, at man nu bagefter næppe nok kan forstaa, at Opgaven blev løst. Men under de skiftende Situationer i dette Drama, hvor der ofte maatte handles i Landets dybeste Nød, spiller de forskellige Faktorer ind paa en saadan Maade, at de fleste nu bagefter vil have svært ved at stille de enkelte af Handlingens Dele i den rette Belysning, skønt det netop her er saa afgørende at kunne bedømme Sagen ud fra de Forudsætninger, der forelaa paa Handlingens Tidspunkt.

Stærkest kommer disse Brydninger frem i Spørgsmaalet om at give visse Straffebestemmelser tilbagevirkende Kraft, og det er jo ogsaa herom, en stor Del af den offentlige Diskussion har samlet sig. I Betænkningen er der Enighed om, at en saadan Tilbagevirkning i et vist Omfang er berettiget med Hensyn til Handlinger, der er begaaet efter den 29. August 1943, medens Mindretallet, altsaa Professor Krabbe, blankt afviser den for Handlinger begaaet før denne Dato, naar de paagældende Handlinger ikke var strafbare efter den dagældende Lovgivning. Alle ved, at dette Spørgsmaal i særlig Grad tilspidser sig med Hensyn til det saakaldte Frikorps Danmark, særlig under Hensyn til de Udtalelser fra Myndighederne, der foreligger vedrørende dette Korps.

Jeg har for mit Vedkommende taget

Standpunkt dertil ved Behandlingen af Straffelovstillægget i Sommer. Mit Synspunkt er dette, at Betingelsen for at gaa til det ekceptionelle at gøre en paa Handlingens Tidspunkt straffri Handling strafbar maa være, at de paagældende ikke kunde være i Tvivl om, at de handlede imod det danske Folks Retsfølelse, og at Folket, hvis det havde været frit, vilde have hindret disse Handlinger. Begge Dele gælder efter min Mening Frikorps Danmark. Jeg kan gentage, hvad jeg udtalte i Sommer: Landsmænds Ord og Mening naaede de paagældende ad Tusinde Veje i det daglige Liv, saaledes som dette daglige Liv nu engang maatte leves under Jernhælens Tryk. Og jeg siger i Dag: man faar mig ikke til at tro, at Hovedparten af dette Korps, naar de passerede os forbi, var i Tvivl om, hvem de tjente, og hvis Følelser de trampede paa, eller at de lededes af Erklæringer fra Regeringen eller kommanderende Generaler.

Maa jeg i denne Forbindelse sige, at jeg finder det meget beklageligt og lidet tiltalende, naar man nu fra visse Sider søger at beklikke General Gørtz, fordi han mod sine egne Følelser gjorde, hvad der paa det Tidspunkt ansaas for nødvendigt for at skærme Landet, og hvor ingen vil være i Tvivl om, hvilke Motiver der bevægede ham.

Jeg har i disse Bemærkninger om Frikorps Danmark endda set bort fra det, som vel maa anses for sandsynligt, at de paagældende vilde kunne straffes paa Grundlag af den almindelige Straffelovs Regler.

Medens der altsaa efter de paagældende Frikorpsfolks Adfærd ikke for mig er Tvivl om, at Hovedparten bevidst handlede mod det danske Folks Følelser og Ønsker, bliver der tilbage dem, for hvem der foreligger undskyldende Momenter, og der bliver tilbage de Undtagelsestilfælde, hvor det kan sandsynliggøres, at offentlige Erklæringer har været bestemmende for de paagældende. Her var det selvfølgelig Rigsdagens Pligt at give Mulighed for Strafnedsættelse eller Straffrihed, og hermed kommer jeg til de Forhold, der knytter sig til Vedtagelsen af Straffelovstillægget af 1. Juni.

Jeg minder om, hvorledes Rigsdagen er blevet angrebet stærkt i denne Forbindelse, beskyldt for Lovjaskeri og for at have handlet under Tryk. Jeg tror ikke, at de, der har ført disse Angreb stærkest frem, er helt